

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Musarist Radicalism in Lithuanian Yeshivas: Text Reading in Rabbi Yozl Horovitz's Madregat Haadam - 14794

Last update 26-08-2021

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 2nd degree (Master)

Responsible Department: Jewish Thought

Academic year: 0

Semester: 1st Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Benjamin Brown

Coordinator Email: benjamin.brown@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: By appointment

Teaching Staff:

Prof Benjamin Brown

Course/Module description:

In this course we will become acquainted with the most radical stream of the Musar Movement, Novardok. Through the reading of select chapters in *Madregat Haadam* (Man's Moral Stature) by Rabbi Yosef Yozl Horovitz, the Alter of Novardok, we will learn his pessimistic concept of Man and his far-reaching ethical demands.

Course/Module aims:

Acquaintance with the main ideas of the Alter of Novardok, often in comparison to other thinkers from the Musar Movement and beyond.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

On successful completion of this module, students should be able to read texts from *Madregat Haadam*, analyze them and compare them to the other Jewish thinkers.

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: Introduction, text reading and discussion

Course/Module Content:

1. The Musar Movement, the Alter of Novardok, the Novardok Stream and *Madregat Haadam*
2. "On the periods of Man": Man and history
3. "Moral Improvement": Extremism as ideal and the breaking of the character
4. "Moral self-scrutiny": Heteronomy
5. "The paths of repentance": Rapid and radical change
6. "Paths of trust in God": The negation of human endeavour
7. "The point of truth": The purpose of life and the motivation for change
8. "The paths of life": The negation of mundane life; turning the blame to oneself
9. "The pursuit of perfection": Man and society
10. "Truthful account": The theory of biases.

-
11. "Fear and Love of God": The progress of moral improvement
 12. "Choose life!": human suffering and the divine Providence
 13. "Caring for the multitudes": Musar propaganda; summary and perspective

Required Reading:

קריאת חובה

נושא 1: תנועת המוסר, הסבא מנובהרדוק, זרם נובהרדוק וספר מדרגת האדם
קריאת חובה לנושא: משה זילברג, 'נובהרדוק', בתוך: עמנואל אטקס ושלמה טיקוצ'נסקי (עורכים),
ישיבות ליטא - פרקי זכרונות, ירושלים תשס"ד, עמ' 361-371; הרב דב כץ, תנועת המוסר, ירושלים
תשנ"ו, כרך ד (להלן: הרב כ"ץ, תנועת המוסר), פרקים י-יא, עמ' 151-174.

נושא 2: מאמר בתקופות העולם: האדם וההיסטוריה
קריאת חובה לנושא: נורית פריד, 'האדם, אופיו, מדרגתו ותכליתו ב'תנועת המוסר'', קובץ הציונות
הדתית, ירושלים תשנ"ז, עמ' 58-76.

נושא 3: מאמר תיקון המידות. הקיצוניות כאדיאל ושבירת המידות
קריאת חובה לנושא: איריס בראון (הויזמן), 'שלושה גלגלים של "משל החומות"', מחקרי ירושלים
בספרות עברית כג (תש"ע), עמ' 99-132.

נושא 4: מאמר בירור המידות: ההטרונמיה
קריאת חובה לנושא: תמר רוס, 'המגמה האנטי-רציונלית בתנועת המוסר', משה חלמיש (עורך), עלי
שפר - ספר יובל לכבוד הרב ד"ר אלכסנדר שפרן, רמת גן תש"ן, עמ' 145-162, או: בנימין בראון,
'גדלות האדם והקטנתו: תמורות בשיטת המוסר של ישיבת סלובודקה', עמנואל אטקס (עורך), ישיבות
ובתי מדרשות, ירושלים תשס"ז, עמ' 243-272.

נושא 5: מאמר דרכי התשובה. השינוי המהיר והקיצוני
קריאת חובה לנושא: מרדכי פכטר, 'תפיסת התשובה במשנת ר' ישראל סלנטר ותנועת המוסר', בתוך:
בנימין איש שלום ושלום רזנברג (עורכים), יובל אורות, ירושלים תשמ"ה, עמ' 257-276.

נושא 6: מאמר דרכי הבטחון. שלילת ההשתדלות
קריאת חובה לנושא: הרב כ"ץ, תנועת המוסר, עמ' 201-208.

נושא 7: מאמר נקודת האמת. תכלית החיים והמניע לתיקונם
קריאת חובה לנושא: נועם גרין, 'חינוך האדם וייעודו בתפיסת הרב יוסף יוזל הורביץ "הסבא
מנובהרדוק"', הגות בחינוך היהודי ח (תשס"ח), עמ' 13-36.

נושא 8: מאמר דרכי החיים: שלילת החיים הארציים; הפניית האשמה אל עצמו
קריאת חובה לנושא: הרב כ"ץ, תנועת המוסר, פרקים יא-יב, עמ' 163-183.

נושא 9: מאמר בקשת השלמות: האדם והחברה
קריאת חובה לנושא: הרב כ"ץ, תנועת המוסר, פרקים יח-יט, עמ' 226-245.

נושא 10: מאמר חשבון הצדק: תורת הנגיעות
קריאת חובה לנושא: תמר רוס, 'תנועת המוסר והבעיה ההרמנויטית בתלמוד תורה', תרביץ נט, א-ב

(תש"ן), עמ' 191-214.

נושא 11: מאמר יראה ואהבה: דרגות העלייה המוסרית
קריאת חובה לנושא: אפרים אלימלך אורבך, חז"ל – פרקי אמונות ודעות, ירושלים תשל"ח, פרק יד,
עמ' 170-348.

נושא 12: מאמר ובחרת בחיים: יסורים ודרכי ההשגחה
קריאת חובה לנושא: בן ציון קליבנסקי, "למה זה תטרח? קפוץ כאן לנהר!" - המוסר כמענה
אורתודוקסי למודרנה, גלעד כג (תשע"ג), עמ' 15-58.

נושא 13: מאמר מזכה את הרבים: תעמולת המוסר; סיכום ופרספקטיבה
קריאת חובה לנושא: E. David Fishman, "Novaredok of Case The: Modernity and Musar",
Modern Judaism 8:1 (1988), pp. 41-64

Additional Reading Material:

קריאה מומלצת

נושא 3: מאמר תיקון המידות. הקיצוניות כאידיאל ושבירת המידות
קריאה מומלצת: הרב כ"ץ, תנועת המוסר, פרקים יד ו-טז, עמ' 193-201, 209-218.

נושא 6: מאמר דרכי הבטחון. שלילת ההשתדלות
קריאה מומלצת: Martin M. Hubert, "and Greek into inquiry an : God (the) trust To",
Classical Journal 83,1 (1987), pp. 1-10; Daniel Stein,
"The Limits of Religious Optimism: The Hazon Ish and the Alter of Novardok on
Bittahon", Tradition: A Journal of Orthodox Jewish Thought , 43, 2 (2010), pp. 31-48 ;
דניאל שוורץ, 'בטחון והשתדלות - שיטת הרמב"ן', המעיין מז:ג (תשס"ז), עמ' 37-44.

נושא 10: מאמר חשבון הצדק: תורת הנגיעות
קריאה מומלצת: הרב כ"ץ, תנועת המוסר, עמ' 218-226; בנימין בראון, 'החמרה: חמישה טיפוסים מן
העת החדשה', דיני ישראל כ-כא (תש"ס-תשס"א), עמ' 123-237, במיוחד בעמודים 192-205.

נושא 13: מאמר מזכה את הרבים: תעמולת המוסר; סיכום ופרספקטיבה
קריאה מומלצת: בן ציון קליבנסקי, "התאגדות הישיבות תקיף עולם ומלואו": לדמותה של עיתונות
נובהרדוק, קשר 40 (2010), עמ' 115-125.

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 0 %

Presentation 0 %

Participation in Tutorials 0 %
Project work 100 %
Assignments 0 %
Reports 0 %
Research project 0 %
Quizzes 0 %
Other 0 %

Additional information: